

Norsk Luftambulanse Teknologi AS
Postboks 414 Sentrum
0103 Oslo
henrik.mette@nla-teknologi.no

Telefon + 47-48 17 07 85
Org.nr. 975 615 308 MVA
E-post leder@oa.birdlife.no
Internett oa.birdlife.no

Deres ref.

Deres kontaktperson

Henrik Jean Mette

Vår ref.

Sak/837-2

Vår kontaktperson

Jan Olav Nybo

Dato

05.10.2026

Vurdering av foreslåtte tiltak for å legge til rette for alternative hekkeplasser ved Haug gård, Ås kommune

BirdLife Oslo og Akershus viser til kontakt med Norsk Luftambulanse angående arbeidet med reguleringsplan ved Haug gård i Ås kommune, for blant annet å legge til rette for et øvingsområde for helikopter, inkludert landingsplass.

Bakgrunn

Ved høring av planforslaget fremmet Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (SFOS) innsigelse mot planene, primært på grunn av konflikt med rødlistede fuglearter og fordi naturmangfoldvurderingen som fulgte planforslaget, var for dårlig.

BirdLife OA har tidligere gitt innspill til Cowi, som bidrar til å utarbeide detaljreguleringsplanen. Vi gjentar hovedpunktene i dette innspillet her. Vi deler SFOS' vurdering av at helikoptertrafikk og støy representerer en uforutsigbar forstyrrelse som enkelte fuglearter ikke vil tilpasse seg. Rugende fugl risikerer å forlate reiret når helikopter nærmer seg, og selv om dette i seg selv ikke alltid vil føre til avbrutt hekking, vil predatorer som rødrev, mink, røyskatt og rovfugl lettere oppdage reirets beliggenhet og forsyne seg av egg og unger.

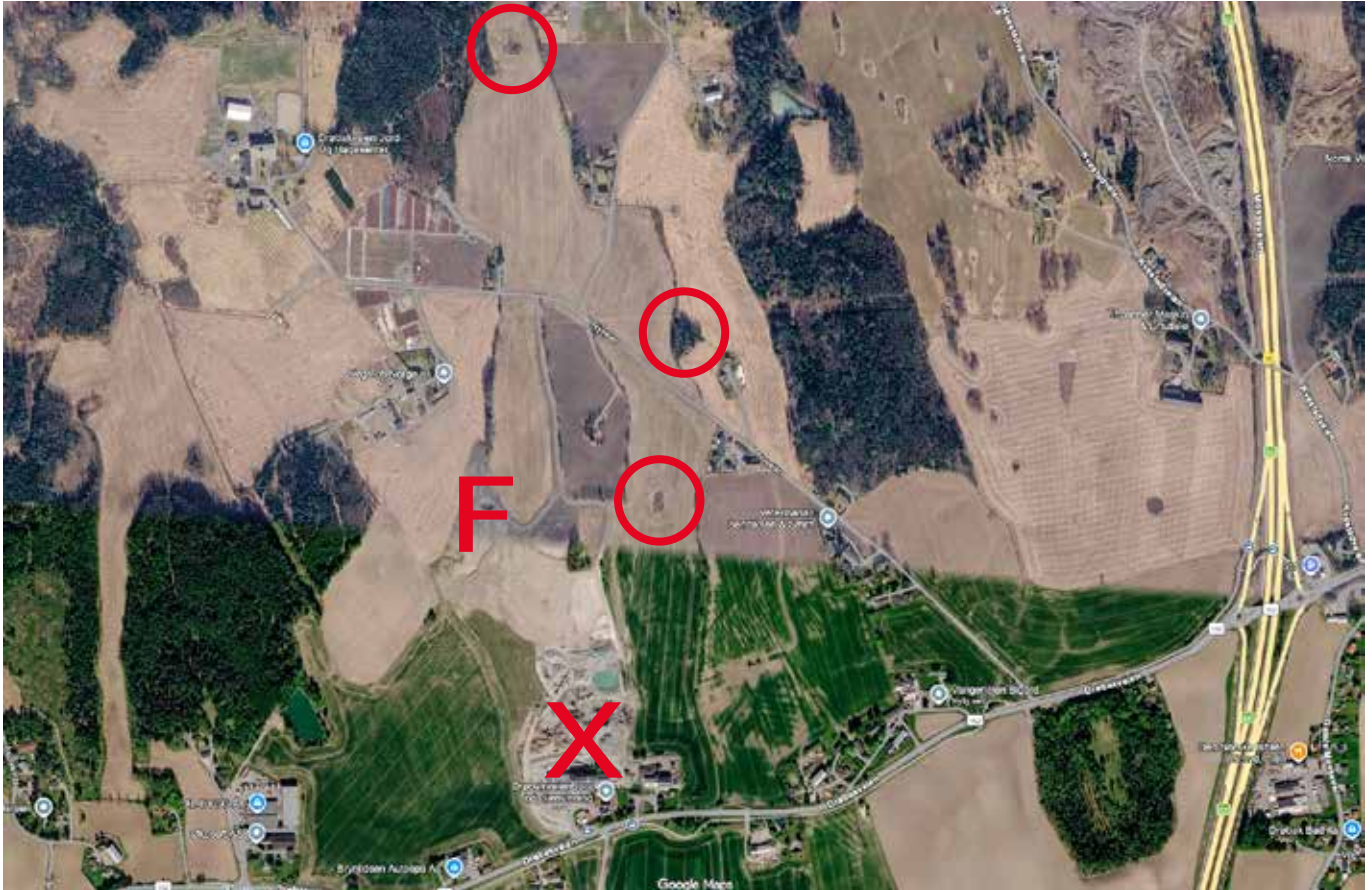
Blant kulturlandskapsfugler på *Norsk rødliste for arter 2021* kan helikopteraktivitet være særlig forstyrrende for vipe (CR, kritisk truet), som har en sterkt synkende hekkebestand i Norge og lett skyr reiret ved forstyrrelser. Også åkerrikse (CR, kritisk truet) og vaktel (VU, sårbar), som årlig høres syngende i planområdet i hekketiden, vil være sårbare for helikoptertrafikk. Videre vil bakkehekkende spurvefugler som sanglerke (NT, nær truet) og gulspurv (VU, sårbar) være følsomme for forstyrrelser.

Helikopteraktivitet i fuglenes hekkesesong risikerer å føre til avbrutt hekking for artene som hekker i nærområdet til den planlagte landingsplassen. Vårt utgangspunkt er derfor at helikopteraktivitet må opphøre i hekkeperioden, 01.04.–15.07. I tillegg bør bruken av landingsplassen være slik at helikopteret kommer inn fra sør eller går vertikalt ned på landingsplassen. Anbefalt minimumsavstand til kjente hekke- og oppholdsplasser for vipe er, som SFOS skriver i innsigelsen, minst 500 meter. Noe tilsvarende vil også gjelde for de andre nevnte artene.

Vurdering av Norsk Luftambulanses (NL) forslag til tiltak for å bedre hekkesuksessen i området

I møte med Norsk Luftambulans 17.06.2026 fikk vi god informasjon om organisasjonens viktige arbeid innen redningstjenesten. I tillegg har NL foreslått enkelte tiltak nær planområdet som er tenkt å forbedre hekkemulighetene for fugl i området. Dette er vist i Google Maps-kartet under. Vi synfarte disse arealene i fellesskap under møtet. Under følger vår vurdering av forslagene.

I NLs kart under markerer rød X helikopterlandingsplassen. Rød F markerer fangdammen, som tidligere er spilt inn som alternativ hekkelokalitet. Røde sirkler markerer områder som kan reserveres for hekking. Disse områdene brukes ikke til landbruk og kan opparbeides eller tilrettelegges for formålet.

Nummereringen og navnsettingen er gjort på bakgrunn av det vi så på sammen med NL ute i felt, kombinert med dronebilder av ulike arealer. På noen av disse arealene har det skjedd endringer i det siste som har forverret natur- og miljøkvalitetene, og som vi derfor omtaler. Arealene i våre vurderinger av tiltakene ligger langt nord for det aktuelle planområdet, altså utenfor dette, men har samme grunneier som den planlagte helikopterbasen.

Øvingsområde for ulike formål

Dette er et oversiktsbilde som gir et inntrykk av noe av arealet nord for landingsplassen. Her er det øvingsområde for redningsetater, blant annet brannvesen, helsevesen og politi, med redning fra vann og tog, samt andre oppdrag. Bygningen med stillas er ferdig og skal også fungere som et øvingsobjekt.

Vannspeilet bak var tidligere en liten oase midt i et anleggsområde med grustak og jordbehandlingsområde, der masser blir sortert og behandlet. Vannet hadde naturlig kantvegetasjon med et rikt naturmangfold og ble derfor ofte brukt av vannfugl.

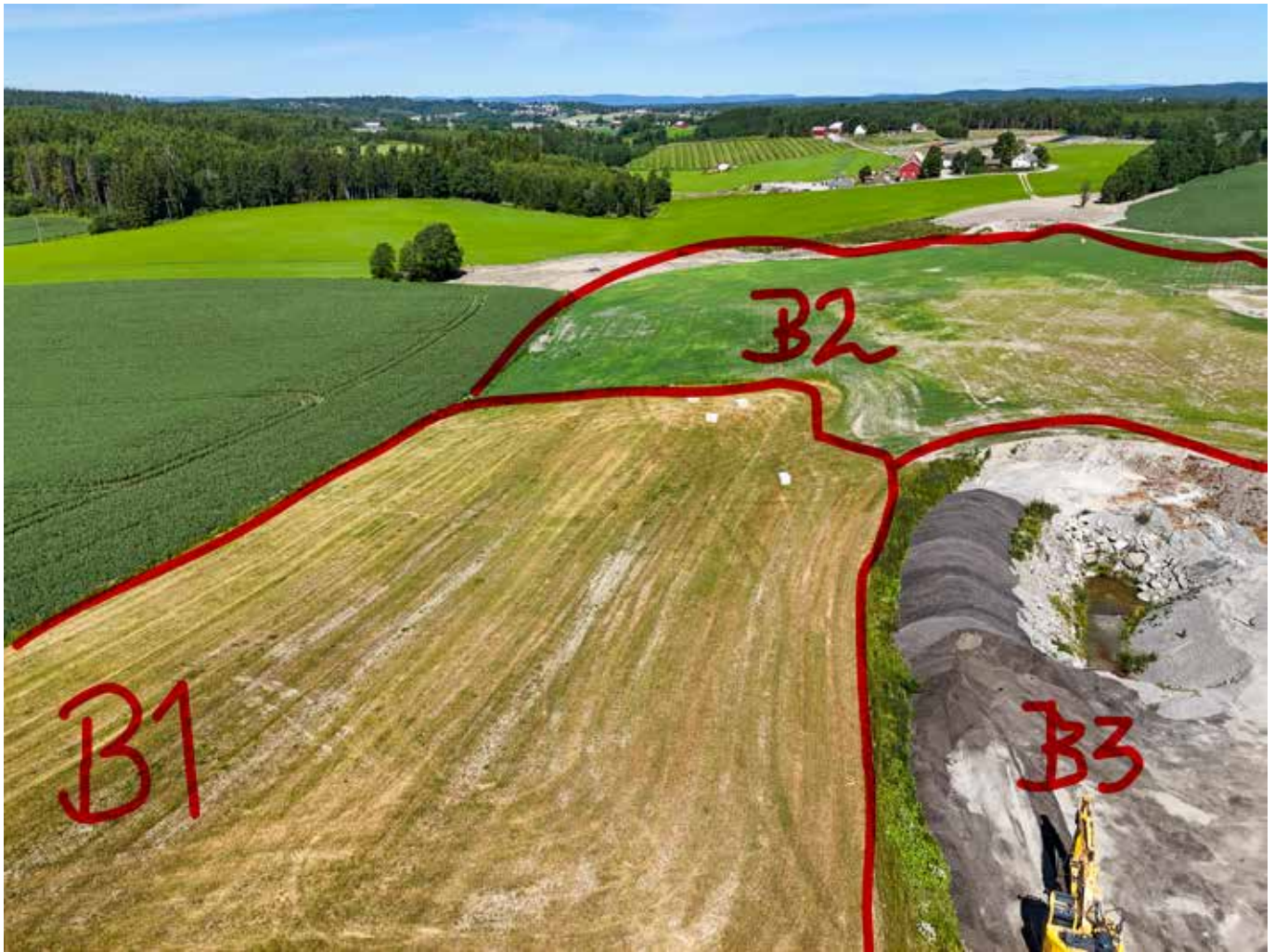
I dag er vannet fylt opp med masser og kantsatt med stein for å brukes som trenings- og øvingsområde for redningsetater, blant annet til trening med hund. Brygga er også nyetablert. Vannet fungerer ikke lenger som våtmark av verdi for naturmangfold, heller ikke som fuglelokalitet.

Dette er et nytt oversiktsbilde som viser litt mer av området lenger vest. Her er det en del grushauger samt noen treklynger i bakkant. NL opplyste under synfaringen at slike grushauger kunne settes av som alternative hekkeplasser. Grushaugene er et resultat av virksomheten i området med steinknusing og sortering av stein, og har blitt bygd opp over tid. Fiskemåke brukte tidligere området som hekkeplass, mens det nå brukes mest av steinskvett. I kanten av slike hauger, gjerne der det er litt aktivitet og masser flyttes, kan dverglo finne egnede hekkehabitater. Vi har derfor ingen innvendinger mot å sette igjen noen grushauger og kanskje flytte litt på massene innimellom (utenom hekketiden).

Treklyngene i bakkant av bildet, særlig den til høyre, er av NL foreslått avsatt som framtidig hekkeområde. De har imidlertid liten verdi for de artene vi snakker om her, det vil si vipe, åkerrikse, vaktel og bakkerugende spurvefugler som bruker dyrka mark og kulturmark til hekking. I tillegg har arealet rundt treklyngene blitt jevnet ut og påfylt grus, slik at disse trærne sannsynligvis vil dø etter hvert. De har derfor mindre verdi som fuglebiotoper.

Områdene B1, B2, B3

Arealene som her er betegnet som B1, B2 og B3, var tidligere benyttet av bakkehekkende arter som vipe og dverglo. Områdene ligger vest og nord for de nordligste grushaugene og har tidligere ligget brakk. Nå ser de ut til å bli tatt i bruk som aktivt jordbruksareal, og da er det viktig at grunneier tar ansvar og ikke forstyrrer hekkingen. Helikoptertrafikk over disse arealene må unngås i hekketiden.

Område B4

Dette arealet ligger nord for B1–B3 og er en fortsettelse nordover av terrenget fra det som er tenkt som en fangdam (B6). Området er i ferd med å planeres ut og fylles igjen med masser, og når ferdig, vil det ikke være et naturlig avsatt areal for hekkende fugler, men en del av de øvrige landbruksarealene.

Område B5

Dette arealet er ikke relevant i denne sammenhengen.

Område B6 (fangdam)

Dette arealet er av NL foreslått avsatt som en fangdam og et flott våtmarksområde for fugl. Her må det gjøres omfattende tiltak for å nå målet. I dag er det ei grop/grøft der et avløpsrør renner ut.

Skal dette bli ei framtidig våtmark, må arealet gjøres langt større, slik vår skisse viser. I tillegg må det påføres reine, næringsrike masser og deretter plantes til med stedegen våtmarksvegetasjon. Området bør også ha et vannspeil sentralt med vegetasjon rundt. Her må både landskapsarkitekter og biologer bidra. Dette kan bli en verdifull biotop for biologisk mangfold.

Område B7

Dette arealet (som også kan ses i bakkant på bilde nr. 2 under avsnittet *Øvingsområde for ulike formål*) ligger øst for fangdammen og er i dag jordbruksareal. Området var inntil nylig et mindre våtmarksområde med utløp mot sør, der traktorsporene ses på bildet. Her er det flere større eiker som på sikt antagelig vil dø fordi terrenget rundt er fylt opp med grusmasser. Dette området har NL foreslått å sette av som framtidig hekkeområde. Det vil ikke gagne de rødlistede artene vi ønsker å bevare, men kan ved omfattende naturrestaurering bli en hekkelokalitet for hullrugere og arter med reir i trær.

Vi legger til at noen av eikene er så store at de defineres som hule eiker, altså at de enten har synlige hulrom, en diameter på minst 63 cm eller en omkrets på minst to meter i brysthøyde. Hule eiker er vedtatt som *utvalgt naturtype* fordi de er viktige leveområder for andre arter, og har derfor en ekstra beskyttelse gjennom naturmangfoldloven. Grunneier har derfor et ansvar for å sikre trærne.

Område B8 og B9

Arealene B8 og B9 ligger nærmest grusarealene, altså rett nord for det mest intensivt brukte industriområdet. Dette har fram til nå vært gode hekkelokaliteter for dverglo, vipe, sanglerke og gulspurv. Nå ser det ut som dette skal bli fulldyrka jordbruksarealer, og da er det viktig at grunneier tar ansvar for de rødlistede hekkfuglartene. Arealene ligger så nært helikopterlandingsplassen at innflyging over dem vil føre til for stor forstyrrelse av hekkingen. Helikoptertrafikk bør derfor ikke skje i perioden 01.04.–15.07.

Områder foreslått sikret for hekking

NLs kart på side 2 viser tre innringede områder som er tenkt som framtidige hekkebiotoper for fugl. Ingen av disse tre områdene har noen funksjon for vipe, åkerrikse, vaktel, sanglerke eller gulspurv, som bruker andre naturtyper. De tre områdene, som utgjør mindre treklynger, kan imidlertid være viktige å ta vare på i et fragmentert jordbrukslandskap for å øke det biologiske mangfoldet og sikre biotoper for fuglearter som hekker i og under busker og trær.

Konkret forslag for videre oppfølging

BirdLife OA anbefaler sterkt at det gjøres en grundig kartlegging av fuglelivet i planområdet gjennom hele hekkesesongen, april–juli, for å få et fullstendig bilde av artssammensetningen. Dersom det også ønskes kunnskap om områdets bruk under vår- og høsttrekket (mest rasting, hvile og næringssøk), bør feltsesongen utvides til mars–oktober. Vi påtar oss gjerne å utføre kartleggingsarbeidet.

Vennlig fuglehilsen

Håkan Billing
leder BirdLife OA

Jan Olav Nybe (signatur)
naturvernkontakt OA

Kopi til:
Ås kommune
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus